

Op de raadsvergadering van 12 juni 2024 heeft raadslid Bartels het college gevraagd uit te zoeken of de bevindingen, die door de inspreker als feiten gepresenteerd zijn, juist zijn. Het document 'beantwoorden toezeggingen raadsvergaderingen 27 juni 2024- aangepast' is daarvan het resultaat.

Het college heeft uit mijn insprekbijdrage op 12 juni 2024 in totaal 9 bevindingen/feiten gedestilleerd en van beantwoording voorzien.

Aangenomen mag worden dat het college **alle overige bevindingen/feiten uit de insprekbijdrage** waar zij niet nader op in is gegaan **als juist beoordeelt** want anders had ze er wel op- of aanmerkingen over gemaakt. Het gaat daarbij om **de volgende bevindingen/feiten**:

- Gemeente Renkum is in 2021 tot **1^e smartcity van Europa** uitgeroepen. Wisten de raadsleden dat? Zijn ze daarover geïnformeerd? De burgers in ieder geval niet.
- Gemeente Renkum is de **toezegging** die zij ten overstaan van de raad op **19-1-2019** heeft gedaan, namelijk dat zij zodra de gunning definitief is de inwoners zou betrekken en samen met hen zou kijken wat de wensen zijn ten aanzien van smart city, niet nagekomen. Een gebroken belofte.
- **Autoriteit Persoonsgegevens** ziet het **betrekken van inwoners** bij de inzet en besluitvorming van smartcity toepassingen ook als een belangrijke taak voor de raad, het college en de ambtenaren. Het college laat deze taak liggen. En de raad, wat doet de raad? Let wel, de Autoriteit Persoonsgegevens is niet zomaar een instantie, het is de toezichthouder op de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de uitvoeringswet AVG, zowel adviescollege als zelfstandig bestuursorgaan, en is ook bevoegd om sancties op te leggen als een organisatie de privacywetgeving overtreedt, zie bijvoorbeeld de boete van € 600.000 die zij aan de gemeente Enschede voor wifitracking heeft opgelegd:
<https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/documenten/boete-wifitracking-enschede> die de rechtbank in eerste aanleg heeft afgewezen maar waartegen de Autoriteit Persoonsgegevens hoger beroep heeft ingesteld.
- De bedrijven die **data** verzamelen met aangebrachte sensoren en dergelijke mogen deze onder bepaalde voorwaarden **vermarkten**. Onze data zijn dus handelswaar. Weet de raad welke data verhandeld mogen worden en wat de voorwaarden zijn? Daar zijn tussen de gemeente, de beheerder en de derde partijen keiharde

afspraken over gemaakt, maar welke? Die staan vast en zeker in de niet geopenbaarde en geheim gehouden stukken.

Kent de raad die afspraken wel?

- Het rapport van de **Gezondheidsraad**, een andere autoriteit, wijst op het mogelijk verband tussen de hogere frequenties 5G die deze zomer naar het zich laat aanzien in de palen worden gehangen en de gevaren die dat oplevert voor de gezondheid. Is dat niet iets om nader bij stil te staan gemeente, ambtenaren en raad?
- De **jurisprudentie** met betrekking tot geheimhouding, waaruit blijkt dat er niet globaal naar de contracten an sich moet worden gekeken maar naar de gegevens in de contracten zelf, waarbij onderzocht moet worden of daarin gegevens staan waaruit wetenswaardigheden afgeleid kunnen worden mbt de afzet van producten of de kring van afnemers en leveranciers. Alleen die gegevens mogen weggelakt worden in de contracten, de rest moet openbaar want de lat om informatie achter te houden ligt hoog. De gemeente vindt het niet nodig hier nader op in te gaan. De raad ook niet?

Dan nu de 9 bevindingen/feiten die de gemeente wel van een antwoord heeft voorzien. Uit de beantwoording blijkt dat er camera's bij Hartenstein hangen, dat er geursensoren bij Parenco hebben gehangen, verder dat de gemeente Arnhem (?) ANPR camera's heeft opgehangen in onze gemeente met kentekenherkenning, dat er sensoren in prullenbakken zijn opgehangen (terwijl er in de eerste versie van het stuk van de gemeente alleen nog maar naar gekeken werd door de gemeente, bleken bij nader inzien al ingezet te zijn), dat er gekeken wordt naar geluidsensoren (oftewel afluisterapparatuur), drones en verder dat de gemeente zebra's heeft met slimme detectie en knipperverlichting.

Vraag is of deze smartcity toepassingen aan de raad zijn voorgehouden. Zo ja, waarom heeft de raad het in dat geval niet nodig gevonden het college te wijzen op haar informatieplicht aan de burgers, dan wel waarom heeft zij zelf de burgers niet geïnformeerd. Zo nee, waarom niet en wat is de stelling van het college dat zij smartcity toepassingen altijd voorhoudt en voor zal houden aan de raad als zij dit nog nooit heeft gedaan?

Hoezo heeft de gemeente Arnhem in onze gemeente **ANPR camera's** opgehangen? Dat mag niet zomaar. Burgerrechtbeweging Privacy First heeft daar een rechtszaak over lopen.

<https://privacyfirst.nl/artikelen/rechtszaak-privacy-first-tegen-anpr-massa-surveillance/> De gemeente vindt het niet nodig hier nadere tekst en uitleg over te geven. Dat geeft te denken.

Detectielussen (voorbodes smart city infrastructuur) en **zebrapaden** met slimme detectie en knipperverlichting alsmede **IVRI's** (intelligente

verkeersregelininstallaties) behoren anders dan de gemeente betoogt wel degelijk tot het smart city concept.

Uit: <https://www.signify.com/nl-nl/smart-city> Het smart city concept begint met smart lighting LED verlichting, de LED verlichting kan je ook al direct voorzien van microchips die 5G mogelijk maken = **smart public nodes**, waarna je vervolgens de rest van de gemeente aan kan sluiten met onder andere ook slimme verkeerslichten, waarin je via Internet of Things alles meet. Vraag voor raadsleden om aan het college te stellen, zitten er in de LED verlichting al microchips die 5G mogelijk maken, en zo ja waarom heeft het college dat niet met de raad en dus ook niet met de burgers gedeeld?

Uit: <https://3bplus.nl/smart-cities-toepassingen/#:~:text=Smart%20cities%3A%20gezondheid%20van%20inwoners,in%20het%20kader%20van%20valdetectie>. Smart city toepassing = **slimme stoplichten**.

Uit: <https://iris-utrecht.nl/> Smart city toepassing = een **slim oplichtend zebra-pad**.

Uit: <https://www.luminext.eu/project/met-slimme-straatverlichting-naar-een-duurzamer-en-veiliger-kanaleneiland-zuid/> **Zakenpartner Luminext** van de gemeente prijst slimme oplichtende zebra-paden aan.

Uit: <https://www.ictrecht.nl/blog/de-komst-van-intelligente-verkeersregelininstallaties-ivri> over **IVRI's** : 'zijn de privacy en security risico's het waard tegenover de voordelen die het zal opleveren?'

Uit: <https://www.autoriteitpersoonsgegevens.nl/documenten/brief-volgverkeerslichten#:~:text=De%20AP%20maakt%20zich%20zorgen,meten%20hoeveel%20verkeer%20er%20langskomt>.

De Autoriteit Persoonsgegevens maakt zich zorgen over volgverkeerslichten, ook wel 'verkeersregelininstallaties' (VRI's) genoemd. Dat zijn verkeerslichten die contact maken met mobiele telefoons van weggebruikers. De volgverkeerslichten worden ingezet om te meten hoeveel verkeer er langskomt.

*De wegbeheerders lijken niet goed te hebben nagedacht over de **privacyrisico's** van deze verkeerslichten. De Autoriteit Persoonsgegevens vraagt de minister van IenW met klem om uit te zoeken of het ontwerp en gebruik van de verkeerslichten voldoet aan de AVG.*

Kortom, alle toepassingen zijn wel degelijk smart city toepassingen en omgeven met zorgen over privacy en security.

De gemeente maakt zich stukken minder zorgen over de privacy en security, want zij heeft er **geen DPIA's** (risicoanalyses die aan zware

eisen moeten voldoen, geen kladje of A4tje, zijn grondige papierwerken) aan gewijd, omdat zij zegt dat zij dat niet hoeft te doen omdat zij zelf geen gegevens verzamelt, de palen slechts verhuurt aan derden en dat die derden als zij gebruik willen maken van speciale functionaliteiten zelf een risicoanalyse dienen te doen.

Nog even op een rij. Het gaat bij een DPIA om het voorafgaand aan de verwerking in kaart brengen van de risico's. De gemeente is eigenaar van de openbare ruimte. Zij treedt weliswaar op als verhuurder, maar alle bestuursorganen van de gemeente (zoals de raad en het college) zijn zelf verwerkingsverantwoordelijk. Dat betekent dat raad en griffie zelf aan de slag moeten met de AVG. Gemeenteraden zijn vaak geneigd alles over de AVG aan het college over te laten, maar zij zal zelf ook aan de slag moeten. Belangrijk ook om boetes van de Autoriteit Persoonsgegevens te voorkomen.

Bijzonder overigens dat de gemeente zo stellig durft te zeggen dat zij geen DPIA's hoeft uit te voeren. De gemeente zal dit bij de **functionaris gegevensbescherming** (een onafhankelijke deskundige, niet te verwarren met een privacy officer die mede het beleid bepaalt) waarover zij zegt te beschikken moeten hebben nagevraagd. Ik heb de betreffende functionaris/ privacy afdeling op 21 juni jl. een mail met de volgende inhoud gestuurd:

Geachte heer, mevrouw,

In mijn lopende WOB/WOO verzoek naar aanleiding van het uitgerolde, uit te rollen smartcity concept gemeente Renkum heb ik dringend behoefte aan nadere berichtgeving uwerzijds. Dat zal u in het kader van de gebruikmaking van mijn burgerinspraakrecht op 15 mei en 12 juni jl. niet ontgaan zijn. Ik zou graag van u willen weten in welke zin u betrokken bent door het college, de gemeente, de raad? Verder de vraag waarom de burgers in totale onwetendheid verkeren terwijl die idealiter een gelijkwaardige plek aan tafel dienen te krijgen als het gaat om afstemming smartcitytoepassingen (zie rapport Autoriteit Persoonsgegevens).

Kunt u mij aangeven of en zo ja in welke mate gevolg is gegeven aan een DPIA in het kader van de volgende smartcity-toepassingen:

- Laadlantaarns*
- Geursensoren Parengo*
- Camera's Hartenstein*
- ANPR camera's*
- Slimme verkeerslichten*
- Slimme zebra's*

Verder heeft de gemeente fijnstofsensoren en drones laten vallen als mogelijke smartcitytoepassingen. Zijn daarover DPIA's opgemaakt?

Mocht het zo zijn dat verzuimd is DPIA's op te stellen, is de vraag wanneer dit verzuim hersteld wordt en verder is de vraag op welke wijze aan deze verplichting invulling wordt gegeven bij toekomstige smartcitytoepassingen, ook of in het kader daarvan de burgers aan tafel genodigd worden en of er een sensorregister is aangelegd, zo ja, graag een link, zo nee, waarom niet?

Op deze mail kreeg ik op 24 juni jl. het volgende antwoord toegestuurd van een functionaris zonder naam (?), wie is dus de functionaris in kwestie?:

Bedankt voor uw email. Op dit moment ben ik bezig met het verzamelen van de benodigde informatie om uw vraag zorgvuldig te beantwoorden. Ik zal hier zo snel mogelijk bij u op terugkomen.

Met vriendelijke groet,

Functionaris Gegevensbescherming

Hoe kan het dat de functionaris gegevensbeheer er nog op moet broeden, maar dat de gemeente er allang uit is, namelijk dat zij elke verantwoordelijkheid voor elke smart city toepassing op voorhand van zich afschuift.

Dit zegt de **Autoriteit Persoonsgegevens** erover in haar rapport over smart cities:

*Naast gemeenten kunnen ook private partijen sensoren inzetten om (persoons)gegevens in de openbare ruimte te verzamelen. De inzet van gegevensverwerkingen door private partijen in de openbare ruimte is aan strenge eisen gebonden en in veel gevallen verboden. De verwerking van persoonsgegevens in de openbare ruimte valt **primair onder de verantwoordelijkheid van**, of moet mogelijk zijn gemaakt door, **de (wetgevende) overheid**. Een private partij zoals een bedrijf heeft daar doorgaans geen gezag.*

De gemeente kan niet weglomen van haar (politieke) verantwoordelijkheid met betrekking tot de uitvoering van haar publieke taak. Het is de gemeente die verantwoordelijk is voor de verlichting en niet de netbeheerder die de stroom aanvoert. Hetzelfde geldt voor de meet- en zendapparatuur van derden die op de masten worden gezet. De gemeente is verantwoordelijk ook al verzamelt zij zelf de gegevens niet. Zij is aansprakelijk voor de verwerking en beveiliging van de gegevens in de openbare ruimte. Als zij zelf de kennis niet in huis heeft, mag zij die door bedrijven uit laten voeren maar zij blijft eindverantwoordelijk.

Dat zij de data die de smartcitytoepassingen opleveren ook niet verwerkt, is natuurlijk ook je reinste flauwekul. Immers, de meetapparaten die ingezet worden en data genereren dienen het publieke belang te dienen en dus komt er per definitie verwerking van de data door de gemeente

aan te pas. Het publieke belang moet gediend zijn, dát en dat alleen kan de grondslag van de contracten zijn die de gemeente met derden sluit. Daarbij moeten nut en noodzaak beschreven en aangetoond worden, een en ander nader uitgediept in een **DPIA**. De gemeente verwijst daarvoor naar de bedrijven. Zij kan daarmee niet volstaan. Los daarvan is de vraag waarom de raad ook niet gekend is in de DPIA's die de bedrijven in kwestie dan minstens moeten hebben opgesteld. Waarom vraagt u daar niet naar, ongeacht het feit dat het de gemeente niet ontslaat van haar eigen verantwoordelijkheid om **DPIA's** op te maken en te delen.

Als de gemeente - zoals zij zegt - niet weet wat er met de data gebeurt en daarbij niet instaat voor privacy en security, luidt de vraag hoe je dan in hemelsnaam contracten kan sluiten. In de constructie die de gemeente voorhoudt en die moet blijken uit de contracten die zij geheim houdt, kan hooguit gelezen worden dat zowel de gemeente als de derde partijen verwerkingsverantwoordelijk zijn met eindverantwoordelijkheid voor de gemeente, want zij is het overheidsorgaan dat de publieke ruimte dient te bewaken. Het bestaat natuurlijk niet, en dat is gewoon een kwestie van gezond verstand, dat het aan commerciële partijen wordt overgelaten nut en noodzaak voor de burgers van de in te zetten technische snufjes te beoordelen, typisch geval van de slager die zijn eigen vlees keurt, en dat die ook uit mogen maken of er een minder ingrijpende mogelijkheid is in kader van dataminimalisatie wat een vereiste is voor de gemeente om na te gaan.

ANPR camera's om nog maar even een toegepaste smartcity toepassing bij de kop te pakken luistert nauw om in te zetten, want is ingrijpend en is voor het meten van doorstroming verkeer niet noodzakelijk want in dat geval kan volstaan worden met detectielussen waarbij bewegingen geteld worden.

Als de gemeente haar handen van de smartcity toepassingen afhoudt, dan zijn de burgers vogelvrij. Het is aan de raad daar de hoed en de rand van te onderzoeken en daarbij hoort in de eerste plaats openbaarmaking van de stukken uit de dialoofase en de contracten als weergave daarvan, zodat nagegaan kan worden wat de afspraken precies zijn die gemaakt zijn en of die privacy- security en gezondheidsproof zijn, dan wel dat de gemeente haar hand overspeeld heeft wat haar duur kan komen te staan.

Het is mijn stellige indruk dat het smart city verhaal zowel de gemeente als de raadsleden boven de pet gaat, begrijpelijk ook want het is een complexe aangelegenheid. Daarom dient een zichzelf respecterende raad die als tegenmacht dient te fungeren niet blindelings bij het kruisje te tekenen maar zelf expertise in te schakelen. Het is onbegrijpelijk dat dit (nog) niet gebeurt.

